

še ž njo postreže, in ako ne, ti jo prijazni sosedje, vidé da knjige nimaš, od vseh strani ponujajo, in rada te kakošna zalka, ki za teboj sedi (ako je nimaš na strani) na rame potaplja in ti ljubeznjivo posodi lepo knjigo. Tla, kjer se med klopmi hodi, so pokrita s plahtami, da ni tobote in vse je čedno; sedeži v klopéh pa so večidel mehki. Pa stoli niso samo spodaj v cerkvi tako vredjeni, temuč tudi skoro vsaka cerkva angležka ima zgoraj lepo galerijo. Pa to galerijo si nikdo ne sme misliti tako, kakor so naši kori, kjer se včasih komaj ubogi šolnik giblje, temuč kakor oder na krasnih stebrih, in ta galerija je, ako ne celó krog in krog, gotovo na treh stranéh kakor v glediščih; stoli so lepo v breg vrsteni, tako, da mora vsakdo govornika videti. Te lepe naprave pa niso samo po mestnih cerkvah, temoč tudi v mnogih po vaséh. Potovaje po nekterih pokrajinah našel sem na deželi cerkve, ki so od zunaj prave podrtije videti, ter pričajo, da so ubogi ostanki katoliških cerkev, ki so še strastnemu ropu in plamenu ostali. Nektere nimajo druge strehe kakor obok, in prav take so, kakor pri nas stari gradovi; al kadar v cerkev stopiš, najdeš notranje naprave kakor po mestnih. — Pa zakaj o tem pisarim? Zato, ker to, kar je dobrega, bi rad priporočil tudi našim cerkvam, da bi se odstranile nekatere napake. Kaj, krivoverske naprave bi se mogle priporočati? me utegne kdo zavrniti. Da! kar je res dobro, je dobro povsodi. Lepi red se po naših cerkvah mnogokrat pogreša in zeló neprijetno čuti, in sicer zató, ker se množica ne razdeli po prostoru tako, kakor bi trebalo, temoč nekteri koti so natlačeni, druga mesta pa prazna. Pogostoma so „izvoljena mesta“ vaškim fantalinom za burke in mestnim gizdalinom za „rendez-vous!“ Tacega ni v cerkvi angležki, ker nikdo, razun kdor ima sam svoj stol, ne sedi, kjer bi se mu ravno poljubilo, temoč tam, kjer mu primerno mesto cerkovnik odloči. V naših cerkvah mora dostikrat starček ali babica ali trudni ljudje, ki so dve uri hodá v cerkev prišli, prosto stati ali na trdem kamenji klečati; tega v cerkvah angležkih sopet ni, ker je primernih stolov dovolj, da vsaki sedi, bodi si star ali mlad, naj plačuje stol ali ne; vrh tega se v mnogih cerkvah pozimi tudi kuri. Tù bi utegnil kdo ugovarjati, da v naših cerkvah ni toliko prostora za stole, da bi mogel vsakdo sedeti, in če bi tudi prostor bil, bi bili stroški preveliki vse to lepo vrediti. Ali meni se zdi, da ta ugovor ne velja, ker je mnogo drugih nepotrebnih stvari po naših cerkvah, ki stroške prizadevajo, pa bi se dale nadomestiti s takimi koristnimi napravami. Ne, ne, da bi cerkev bila brez podob kakor so angležke; al preveč jih ni treba, zlasti pa nikakor ne karikatur, kakoršne sem po naših slovenskih cerkvah dostikrat videl. Malo, pa to dostojno, častitljivo — ne pa na kupe tacega, kar ni spodobno na svetem mestu!

Dovolite mi pri tej priložnosti, gospod vrednik, celó na mojo odgovornost, nekaj opaziti. Križ je pri katoličanih sveto in najčastnejše znamenje; ker pa je tako, naj bi tedaj tej časti tudi primeren bil in naj bi se ž njim dostojno ravnalo. Pa kakošni križi se vidijo pogostoma po naših cerkvah? kakošni „lipovi bogovi“ se nahajajo pri potih! ali niso to pogostoma „strašne podobe?“ more to biti Bogu na čast? — Pri sv. moji veri, nikakor nisem kakošen „zaloličnik“ ali da bi me kdo tako karikatural in po cerkvah in ob potih nastavljal, za kakoršen namen si bodi, protestiral bi na vso moč. Kakošna so razpéla pri škropilnicah pri cerkvenih durih! Navadno grd omazan križ in ljudstvo ga poljubljuje drug za drugim. Kot majhen deček hodil sem z materjo k „božjemu grobu“; za oltarjem je bilo na tleh položeno razpélo, prav že tako oglodano in strgano, da se je glava komaj poznala, in to tako uma-

zано podobo smo poljubovali. Pa še ostudnejše reči kot domá na slovenskem Štajarskem videl sem v nekterih cerkvah v hrvaškem Primorji. Odkrila se je podoba, katero je strah in stud pogledati vsakemu, ki ima le kolikaj nježne čuti v sebi! Vprašam gospode duhovnike: ali so take stvari na čast božjo, da jih dovolijo in ne popravijo? Želel bi, da mi kdo na to odgovori. Treba se mi je zdelo tudi o tem besedico sprožiti, da bi se takošne napake odstranile. Da so pa to grde napake, priznati mi moraš, dragi čitatelj, da si še tako pobožen katolik. (Dal. prih.)

Dopisi.

Iz Gradca. V poslednjem listu „Novic“ omenjena adresa, ki so jo slušatelji na vseučilišču našem poslali sl. gosp. dr. Rieger-u v Prago, se glasi tako-le: „Vesleslavni gospod doktor! Sijajna Vaša zmaga v slavnem českem deželnem zboru čez ošabno tujstvo, ki se je samolastno dosedaj šopirilo in izpodrivalo sladki materinski jezik iz posvečenega doma Modric, navdihnili je tudi nas, verne južne brate vrlim in junaškim bratom na severji s tolikim nepričakovanim veseljem, s toliko radostjo, da smo — odkritosrčno hočemo reči — v veliki zadregi zarad besedi, s kterimi bi izrazili in izrekli neomejeno naše spoštovanje in preveliko hvalo Vam, vitežki boritelj za blagor zatiranih sinov premile matere Slave. Da! dokler bodo slavski bratje poznali sami sebe, spoštovali svoj rod ter čislali zlati biser materinskega jezika, tako dolgo bode v jasnem blesku živila Vaša slava! Zraven pa Vam bodi zaslužno plačilo tudi sladka zavest, da ga ni na vsem jugu in na severji slovanskega srca, ki se ne bi topilo v sladkih čutilih goreče hvale do Vas, hrabri in neustrašeni ČESKI LEV! Gotovo da! ni ga Slovana, ki ne bi se sveto spoštljivostjo in z največim ponosom izrekal preslavnega Vašega imena! Ta hvala in spoštljivost do Vas, zraven pa tudi velika sreča, ki jo voščimo vrlim našim severnim bratom, dala je tudi nam pero v roke, da se se spoštovanjem podpišemo kot Vaše goreče čestitelje in spoštovatelje in do zadnjega diha v hudi uri kakor v sreči verne brate severnih rojakov. Vi pa, slavni gospod doktor, ponos vsemu slovanstvu, in vsi Vaši blagi podporniki pri blazem in domoljubnem delu, račite blagovoljno sprejeti te-le vrstice, ki jih domorodna slovanska dijaška mladež na graškem vseučilišču polaga z vso spoštljivostjo in udanostjo pred Vas, kot slabo znamenje pregoreče zahvale iz zvestih svojih src!“

Iz Volovskega na Isterskem 17. marca. *) Dopis iz Kastva v 8. listu potrebuje mnogih poprav; zato drage „Novice“ ne bote pričujočemu sestavku prostora zabranile v njih. *) Kako se je v deželnem zboru godilo z onim sklepom, da naj v Kastav pride c. kr. okrajna uradnija, lahko si je misliti: Volovsko je imelo za zastopnika gosp. Jurinca, rojenega Kastavca, vsi ostali poslanci, razun Parisini-a, pa tukajšnjih okoliščin ne poznajo. Gosp. Jurinac je, kot predsednik dotičnega odbora, res le kot „Ciceron pro domu sua“ delal in govoril. Da je temu tako bilo, naj dokažejo sledeče vrstice. Gosp. Parisini, ki kraj pozná, je za Volovsko govoril in glasoval. Kastavci so se tedaj vrlo „blamirali“, kadar so na Parisinijevo zdravje pili; Parisini v lastneročnem pismu od 10. t. m. hvalo, katero mu ovi dopis v omenjenem listu daja, le pravo „insulto“ imenuje in pravi, da to ne more biti drugače, kakor da se kdo ž njim šali (si prese scherzo di lodarmi),

*) Po pravilu, ki se ga držimo od nekdanj: „audiatur et altera pars“, tudi temu sestavku nismo mogli prostora odreči v „Novicah.“ Vred.

ker njemu ni nikdar prišlo na misel, da bi za Kastav glasoval, kakor je bil tudi z besedo dokazal. — Kar slavna historična dela zadene, ktera se o Kastavcih pripovedujejo, vsa tudi o nas veljajo, ker Volovsko in Kastav sta bila v tistih časih v eno občino zedinjena. Proti Nessuno je Volovsko in vsa Istra ravno tako protestovala kakor Kastav. — Kako pa je s kastavsko obrtnijo in rokodelstvom, naj razjasnijo sledeče vrstice. Kastav ima okoli 650 prebivavcev, Volovsko pa jih šteje blizu 1100. Pretresimo sedaj sklep deželnega zbora in dopis iz Kastva. Zborov sklep ima za podlogo dve Jurinčevi znameniti iznajdbi: 1. Kastav je geografično središče dveh okrajev: volovskega in novograškega; 2. 29.000 prebivavcev teh dveh okrajev želi, naj bi si uradnija preložila iz Volovskega v Kastav.

K prvemu povem to-le: Naš okraj ima čez 26.000 prebivavcev, od teh spada 11.400 na Bršec, Moščenice, Lovran, Veprinac in Volovsko in skoraj 14.700 na kastavsko županijo; o prvih mi menda dokazovati ni treba, da jim Kastav ni središče; kar pa Kastav zadene, imajo podžupanije: Zvonekija, gorenji in dolnji Rukavac, Kukjeli, Pereniči, Pobri, Bregi in Matulji, veliko lepšo in krajšo pot v Volovsko, kakor v Kastav. Veliki in mali Brgud, Puži, Jurdani, Jušiči, Trinajstiči imajo v Volovsko okoli 200 sežnjev (5 minut hodá) dalje kakor v Kastav, ako v Jušičih pri Blazinovi hiši novo cesto med Št. Petrom in Reko zapustijo in se proti Volovski obrnejo na cesto, ktera od tod v Volovsko pelje; imenovane podžupanije imajo čez 6000 prebivavcev. Od 26.000 duš volovskega okraja jih ima tedaj samo okoli 8700 bliže v Kastav kakor v Volovsko. Kar se tiče središča gledé novograškega okraja, omenim samo to, da Novograjci, naj grejo v Volovsko ali v Kastav, pridejo po zgoraj omenjeni novi cesti (Št. Peter-Reka) do Blazinove hiše v Jušičih; tukaj se razcepi cesta; ena pot pelje v Volovsko, druga v Kastav; natanko zmerjena je pot Blazina-Kastav 200 sežnjev krajša kakor pot Blazina-Volovsko. — To ste oni 2 milj, o katerih je gosp. Jurinac v deželnem zboru govoril. — Železna cesta med Reko in Št. Petrom dobí več ko ne ravno v Matuljih postaj; odtod v Volovsko pa je veliko bliže kakor v Kastav.

K družemu: Gospoda Jurinac in dopisnik se ravnata, kakor da bi bila prepričana, da oba okraja (Volovsko in Novigrad) neizrečeno po kastavskem eldoradu hrepenita. 29.000 za Kastav in 9000 zoper!! — Za županije Bršec, Moščenice, Lovran, Veprinac in Volovsko (11400 duš) bi bila gotovo velika nesreča, ako bi njuna misel obveljala. Od županije kastavske se jih je čez 4800 očitno za Volovsko odločilo. — Od našega okraja jih želi tedaj pod Kastav priti morda kakih 9900. Od novograškega okraja je Materija (6000 duš) vladi pismeno prošnjo podala, naj bi prišla pod Volovsko, ako je pod Koper ali Sežano ne denejo, za nobeno ceno pa ne pod Kastav. — Tretji dan t. m. je bila deputacija iz novograškega okraja pri c. k. namestništvu v Trstu in je pri tej priložnosti željo izrekla, naj bi sedež okrajnega poglavarstva ostal v Volovskem. Res da ne vem, kako je gosp. Jurinac 29.000 Kastavcev in 9000 Volovščanov vstvaril; le on nam more ta čudež razložiti. Ravno tako sam Bog in pa gosp. Jurinac one interese poznata, ki 29.000 ljudi v Kastav kličejo! Jaz bi ti ne znal povedati, častiti čitatelj, kaj neki posebnega Kastav, „civitas“ vrh strmega griča, podeliti more, razun nekterih starih podrtin, nekoliko feniških tolarjev, hebrejskih (pa gotovo ne slovenskih) napisov. — Volovsko, čeden, prijeten kraj, leži tik morja; v dobri uri te čolnič od tod v Reko prinese; poleg morja pelje iz

Reke skoz Volovsko lepa, ravna cesta pod Veprincem v Lovran, Moščenice, Bršec in naprej v Plomin. Tukaj v Volovskem marsikako potrebno stvar lože in boljši kup dobiš; tukaj svoje pridelke, ki jih na trg pripelješ, lahko prodaš ali jih z majhnim trudom po morji v Reko spraviš; tukaj imaš cesarsko sol, v Preluki vidiš na morskem bregu veliko drv, oglja, obročev, dog itd., ki ladij čakajo, da je po morji razpeljejo; skoz Volovsko je šlo nekdanj veliko dalmatinskega vina v Novigrad itd. Pa ne bom ti več razlagal mnogih koristi, ktere ima Volovsko pred Kastvom; saj jih sam poznaš, in ako Bog hoče, jih boš hodil še sam gledat; nadjam se, da vlada bo pred očmi imela v svojih sklepih Njih Veličanstva jasno izrečeno voljo, da v „prenaredbi ima biti za podlogo zgodovinsko pravo in občna korist“; — zgodovinsko pravo: že 40 let je politična oblast na Volovskem; tukaj je vse pripravljeno za njo in za njene uradnike; Volovščani so v ta namen hiše zidali in popravljali; v Kastvu vsega tega nič ni; še pred dvema letoma je bil duhoven primoran iz kraja vrniti se, ker pri svojem dohodu še stanovališča dobiti ni mogel. Občna korist: tudi tukaj, častiti bravec, boš skoz in skoz za Volovsko govoril, ako si te-le vrstice pazljivo prečital, kakor je bila moja želja.

Plešarjev.

Iz Primorskega 19. sušca. * — Kdo ne pozná Razdrtega na Notranjskem, kjer se ljubljanska, tržaška in goriška cesta stekajo, — kdo ne vé, da ga sosede iz bližnjih in daljnjih krajev, posebno pa Tržačanje v poletnem času, zavoljo prijaznega položaja, zdravega zraka in dobre vode radi in pogostoma obiskujejo! In vendar se je nekdo iz Notranjskega oglasil v „Slovincu“ št. 21. in 22., češ, da je ta kraj močviren, zrak in voda mu nezdrava! da je ob dežji tako blaten, da človek naprej ne more in izvan 8 hiš so same „bajte“; iz tega pa potem sodi, da je ta kraj za sedež nove politične okrajne oblasti tem manj primeren, ker si 1839. leta še sedeža c. k. okrajne gosposke uzdržati ni mogel, ter miluje uradnike, ktere bi osoda na Razdrto prigнала! — Tudi jaz sem Razdrčan in poznam natanko svoj dom; vendar se ne spomnim, da bi bil kdaj v našem okraji močvirje videl, razun ene mlake pri Dilicah, ktere pa dozdej noben pameten človek ni še za močvirje krstil. Čitaje omenjeni dopis, se mi je nehoté misel vrinila, da pisatelj njegov ni nikoli še na Razdrtem bil, da še nikoli ni naše vode pil, morebiti pa — preveč sladkega vinca, ko je zabavljico pisal zoper Razdrto. Naj se potrudi na lice mestu priti, naj se nekoliko nadahne z našim zrakom in napije naše vode, pa se bo prepričal o dobroti razdrškega zraka in njegove vode; vstopivši v naše „bajte“, našel bo zdrave, čvrste in vrh vsega poštene domorodce, kteri se ne dajo s ptujimi ponudbami omamiti; ogledovaje se pa po okolici ganjen zagledal bo proti severju veličanski Nanos z njegovo sivo glavo in zelenim podnožjem; proti iztoku zapazil bode prostrane livade s prijetnimi griči, med kterimi se tekoče vode vijejo; proti zahodu odprla se mu bo krasna ipavska dolina in proti jugu videl bo plodno polje z gaji ovenčano. Blata je na Razdrtem toliko kolikor drugod po tržaški cesti; koliko pa ga je prav za prav, dopisniku ne vem povedati, ker ga nisem meril; ali ga je on? Za koliko bo cerkev razdrška premajhna, ako bi prišla kopica uradnikov le-sem, nam tudi ni izmeril! Kar se pa tiče hiš, menim, da je vsaka istih 8 hiš, ktere je on na Razdrtem nabrojil, pristojna za stanovanje cele okrajne politične oblasti. Da sta Razdrto in Logatec najbolj primerna kraja za sedež novih političnih oblasti, dokazuje to, da sta v sredini dotičnih okrajnih sodnij, kakor bi nasproti bila za to najbolj primerna Postojna, ako bi se te oblasti v eno samo ze-

dinile. 1839. leta so po vsem drugačni vzroki tadajno okrajno gosposko iz Razdrtega v knezov grad senožeški odrinili. — To sem si v dolžnost štel, odgovoriti omenjenemu dopisniku; ako že hoče zidati svojo palačo, naj saj v blato in prah ne podira družih!

Iz Trsta. — Poslanci tržaški, ki so vsled sklepa deželnega zbora šli na Dunaj pred cesarja s prošnjo, naj bi gledé na starodavne predprave tržaško mesto bilo prosto nabere vojaških novincev (rekrutiranja), so bili neki le v tem vslišani, da mesto le za letos ne bode nič ali manj novincev dalo, al za prihodnost mora tū, kakor povsod drugod, veljati enojna postava. In res tudi ni izgleda po svetu, da bi kje taki izjemki bili! Al to je pravično, kar so zahtevali slovenski poslanci v zboru, da neha okoliči tržaški tisto breme, ki ga z vojaško stražo nosi.

Od kranjsko-štajarske meje 21. sušca. — Prinesel mi je danes človek mladiko vinske trte kazat, ki je imela popolnoma doraščeno perje in že dva grozdeka. Trta je sicer na solnčni strani in pod streho, in se ravno tam stene dotika, kodar je odznotraj ognjišče; dobiva res zraven toplote od zunaj tudi še gorkote po zidi, a čudno pa je vendar le o sv. Jožefu tako grozdiče videti, kakor sicer še le o kresu. Marelice in breskve so v cvetji, po hribih pa sneg leži. Sinoči se je bliskalo in gromelo, v dolini je šel dež, po gorah pa sneg; bojimo se jako, da bo letos slaba za sadje. Klaja se je vsa že porabila, sploh strehe trgajo, da ubogemu govedu slamo pokladajo, paše željno vsi pričakujejo.

Iz Metlike 24. sušca. — Čitalnica prijazno vabi bližnje in daljne domoljube k besedi na velikonočni pondeljek. Po nagovoru vvrstilo se bode petje, šaloigra „Županova Micika“ in igranje na glasoviru.

Odbor čitalničin.

Iz okolice črnomeljske 24. marca. Gr. — Mislili bodo predragi naši rojaki, da je morebiti čitalnica metliška že zadremala, ker nikakega glasa ni o nji čuti, a temu nikakor ni tako. Lahko ponosno stopi svojim sestricam na stran, kajti prva se je rodila na Dolenškem. Veselice, ktere so bile skoraj vsako nedeljo pred pustom, so se tako prikupile, da je pristopilo obilo udov (šteje jih zdaj že nad 100), ki so jej bili iz začetka največi protivniki, spoznavši, da je stvar poštena in naravna. Da pa čitalnica metliška tudi v svoji delavnosti lepo napreduje, nam je to dokaz, daje tudi ona začela z gledališnimi igrami in da za vuzemski velikonočni pondeljek spravi veselo igro „Županova Micika“ na oder. S pripomočjo nekterih gospodov iz Črnomlja nadjamo se, da se bo prav dobro izvršila. Naj tedaj pridejo vsi udje in drugi domoljubi iz okolice in bližnjega Hrvaškega nas obiskat! Isti dan bo v Metliki že tudi zatega del zanimiv, ker plesalo se bo namreč na dobro znani trati „Pungertu“ po stari navadi „Kolo“, ki se je menda samo v Metliki še ohranilo, ker v Črnomlju, mislim, da se je pred tremi leti, ko je neki rogovilež in zatiravec narodnosti naše s palico prišel med plesavce, rekoč, da se ta ples ne spodobi več, poslednjikrat igralo. — Veselemu temu naznanilu pa imam še nekaj žalostnega dostaviti. Pretekli teden je v Črnomlju okoli polnoči poslopje pogorelo, v katerem je bilo do 1000 centov sena shranjenega. Plamen je bil strašan; kajti na več straneh je moglo biti na enkrat zapaljeno. Žalostno pa je tudi to, da ljudje pri gašenju ne poslušajo zapovedi pričujočega predstojnika in vsaki po svoji trmi ravná ali posluša druge svétnike. Vedli so se nekteri res prav po divje; še plesali so okoli ognja, češ, da „kres kurijo!“ Ker je senica bila bolj na samem, ni pogorelo nič družega — zavarovano je bilo senó za 3000 gold.

Iz Senožec. — Župan senožeški g. Demšar je z dopisom od 22. t. m. vredništvu poslal pismo, v katerem 26 odbornikov senožeške fare prosi, naj se v „Novicah“ reče, da oni nikakor niso deležniki dopisa v listu 10. s podpisom „farani.“ Ker „Novice“ nikjer nočejo biti enostranske, tedaj tudi tukaj ne; razglasijo tedaj željo 26 senožeških faranov omenjeno, čeravno mislimo, da tega popravka celó ni treba bilo, ker v onemu dopisu ni nihče imenovan, tudi dotična spodobno izrečena prošnja je vsacemu prosta, in s podpisom „farani“ ni rečeno, da vsi farani razodevajo isto misel.

Iz Ljubljane. — 10. dan prihodnjega meseca prevzame magistrat mestno policijo. Gosp. L. Svetec prisega danes na službo magistratnega komisarja. Mesto more veselo biti, da dobí za važno to službo možá, ki je po svojih dozdanjih službah popolnoma skušen v politično-sodniških opravilih, ravno tako marljiv kakor temeljit delavec, in ki bo vse svoje poštenje v to stavil, da po vsem zadosti novemu svojemu poklicu.

— Njih Veličanstvo cesar je dovolilo, da mesto od piva (óla) in gostaščine (najemščine stanovanj) pobira priklado, kakor jo je sklenil mestni zbor in potrdil deželni zbor, da si pridobí za obilne mestne stroške potrebnih dohodkov. Pobiralo se bo po takem po 40 kr. od vedra piva, od gostaščine pa po 1 krajc. od goldinarja, kdor od 50 do 100 gold. za stanovališče leto in dan plačuje, po 2 kr. od goldinarja pa, kdor čez 100 gold. gostaščine plačuje.

— Danes popoldne ima mestni zbor sejo; razun družih reči stoji na dnevnem redu trójica važnih zadev. Ena je predlog, naj mesto na pósodo vzame nekoliko denarja, ki ga potrebuje za nove kanale, nov tlak, nov most itd.; čeravno je Ljubljana edino mesto v našem cesarstvu, ki nima mestnih davkovskih priklad, kakor jih ima skor vsaka vas, je vendar želeti, da se še vprihodnje odvrne ta nadloga Ljubljančanom; ako pa se posojilo najame, se bo to po pomnoženih sedanjih dohodkih v nekterih letih lahko poplačalo. Drugi predlog je, naj se odstranijo kanali, ki sekretnico peljejo v Ljubljanico in tako skrunijo vodo, pa poljedelstvu jemljejo veliko veliko gnoja. Tretja zadeva je o judih, kterih je čedalje več videti v naši deželi zoper dozdanjo postavu.

— Zopet dobimo Mehikance v Ljubljano. Po ces. dovoljenji se smejo zopet za mehikansko armado vojaki naberati. Zbirali se bojo zopet v Ljubljani v Pongračevi kosarni na Poljanah, in sicer ima prva nabira šteti 1000 mož, v jeseni bode se jih nabiralo še več. Jemali se bodo zopet taki pod 40 leti, ki ne morejo vzeti biti v našo armado, in kar največ je mogoče taki, ki niso oženjeni. Vojaška služba v Mehiki trpi 5 let; potem moreš domú iti ali pa tudi ondi ostati. Kdor se vdinja v mehikansko službo, dobí brž na roko 10 gold. are, ostalo aro pa prejme pred odhodom. Zraven kruha in polnega odmérka menaže dobiva prostak 15, podkorporal 20, korporal 25, rajdenik 30, drugi naddesetnik 35, prvi naddesetnik 50 krajc. na dan.

— Novi poveljnik žandarmerijskega oddelka za Štajarsko, Koroško, Kranjsko in Primorsko z bivališčem v Ljubljani se imenuje Wölfl Aleksander. Evo notranjo Avstrijo! — pravi „Slovenec.“

— Prečastiti samostan frančiškanski v Ljubljani je pristopil k „Matici“ kot dosmrten ud. Slava!

— Matica naša je te dni po slavnem gospodu Rajevskem iz Dunaja na dar dobila od antropologiškega društva v Moskvi „Izvestija i izsledovanja slavenskih monet“ (denarjev). Tudi gosp. Rajevski je priložil mnogovrednih ruskih knjig Matici na dar. — Tudi „Matica slovenska“ je iz Banske Bistrice Matici

naši poslala krasno „Reč“ (govor), s katero je Njih ekselencija svetli škof B. bistriški gospod dr. Štefan Moyses odprl zbor Matičini v T. Sv. Martina 9. avg. 1865. leta, in pa „Národní Kolendár“, ki ga je Matica slovenska izdala za 1866. leto prvič. Ogle-dovaje ta 326 strani obsegajoči in razun koledarskega razdelka z mnogoterimi lepimi podučnimi in zabavnimi sestavki obdarjeni koledar in spomnivši se še koledar-jev, ki jih izdajajo druge Matice, vsililo se nam je milo vprašanje: In ti Matica naša! si odbila to na več strani koristno knjižico, po kateri druge Matice iščejo slovan-skemu svetu se razglašati in v pohlevni obliki kole-darski koristno seme sejejo po deželi? Le tebi ni po godu bilo to delovanje, ki ga je pričel prvi odbor? —

— Rusko geografično društvo je gosp. Petra Kozler-a, izdatelja „zemljovida slovenske zemlje“ iz-volilo za uda svojega.

— Gosp. dr. Löšner, c. k. ministerski svetovavec o zdravniških zadevah na Dunaji, je kot časten ud kranjskega zdravniškega društva, društvu poslal 100 gld. s poročilom, naj bojo podlaga za osnovo ustanove, tako, da bi se iz obrestih njenih podpirale vdove ali sirote zdravnikov kranjskih. Blag namen!

— V saboto je bila seja tukajšnjega zdravniškega društva v ta namen, da vsled poziva c. kr. državnega ministerstva voli 3 zdravnike izmed društva v c. kr. medicinalno komisijo, ktera ima predelati farmako-pejo našo. V tej seji so bili iz pričujočih 17 udov z večino glasov v prvi volitvi voljeni dr. Fux, dr. Kovač in v ožji volitvi dr. vitez Stöckl. — To je zopet nov dokaz, da sedanje ministerstvo ne ravna nikjer birokra-tično, temuč da poprašuje v tacihih zadevah tudi auto-nomna društva.

— Velika „beseda“, ki jo v deželnem gledišču či-talnica ljubljanska združena z „Južnim Sokolom“ na-pravi velikonočni pondeljek na pripomoč ubo-zim Dolencem, je v 3 razdelke razvrstena. Prvi razdelek obsega 6 številok: 1. Vlasta. Overtura po slo-vanskih napevih od Ed. Napravnika. 2. Prolog. Spisal dr. Lovro Toman. Govori ga gosp. Pavel Drahsler. 3. Aria iz spevoigre „Mitrane“, zložil 1686. leta abbé Francesco Rossi. Poje gospá Luiza Prücker-jeva. 4. Jadransko morje. Besede Š. Jenkove. Nov zbor s sprevedom glasovira. Poje možki zbor čitalničin. 5. Dvospev iz spevoigre „Attila“ od Verdi-ja, pojeta gospoda Fr. Vidic in Viktor Coloretto. 6. Popotnica Templarjev. Zbor iz spevoigre česke „Templari na Moravě“ od K. Šebor-a s sprevedom orchestra; poje možki zbor čitalničin. — V drugem razdelku: Tičnik, sloven-ska spevoigra v enem djanji od dr. Benj. Ipavca, v čitalnici z občno pohvalo sprejeta, v kateri pojó gospo-dičini Roza Fröhlichova in Eliza Šrapekova in gospodje A. Jentl, V. Valenta, V. Coloretto in zbor. V tretjem razdelku (gimnastične igre južnega sokola) se imenuje 1. vrsta: Herkulove igrače, ki jih kaže sokol gosp. Tine Vidic in sicer: 1) S težami in krog-lami. 2) Z železnim kolom, 80 funtov težkim. 3) Stol Alcidov. 4) Prosta staja s težami in železnim kolom. 5) Železna mišica. 6) Herkulov divan. 7) Lomivec že-leza; 2. vrsta: Posebni izkazi v arabskih pira-midah; dela jih 16 Sokolov; 3. vrsta: Konečni tab-leau. — Muzična kapela sl. c. k. polka barona Gerst-nerja igra overturo in spremlja gimnastične produkcije sokolove; veliki zbor „Jadransko morje“ spremlja na glasoviru gospodičina Hohn-ova. Vsi so preprijazno zagotovili svoje sodelovanje gledé na milodarni namen. Začetek je ob 7. uri zvečer. Naj bi revežem na Do-lenskem naklonila ta narodna beseda obilo pomoči!

— „Laib. Ztg.“ je unidan „Novice“ milovala, da

ne vedó, da gledišče ljubljansko ne dobiva od dežel-nega odbora 1600 gold. podpore! „Novice“ še enkrat rekó „Laibacherici“ v podúk, da 1600 gold.

— * So li „Novice“ brale prinujnico (Zustim-mungsadresse), ki jo dunajski centralistični časnik „Neue freie Presse“ (in po nji tudi „Laib. Ztg.“) raz-glaša gosp. Dežmanu in memogredé tudi grofu A. Au-erspergu in Kromerju na hvalo, da so tako „možato po-bijali“ predlog zastran nekoliko večje pravice slovenskega jezika v šolah? Ali vas ni razsrdilo tako besedovanje? *) Hvalnice, prikimovavnice in zaupnice pisati temu ali unemu, je sicer prosto dano vsacemu človeku, ker papir je dandanašnji dober kup; pa veljava takih pisem se sodi le po možeh, ki jih podpišejo. Ker omenjena prinujnica svetu ne pové imen podpisnikov, kateri so sedanji čas, ko so nehale privilegije enega jezika memo družih, protivniki ravnopravnosti, ki mora svetinja biti vsacemu narodu, ki se ni še sam sebe za-tajil, — tedaj se ni pečati dalje s brezimno stvarjó. Ker pa je dopisnik „Pressini“ tako nesramen, da pra-vične in poleg tega še tako zmerne zahteve zarad uč-nega jezika „Praetensionen der nationalen Parthei“ imenuje, ki so „gemeinschädlich“ in zraven tega se še šopiri s podpisi neimenovanih „unabhängigen Männer der Handelswelt, des Gewerbestandes und der Intelli-genz“, ki so podčrtali ono prinujnico ter pravi, da bi bilo pričetnikom njenim kaj lahko bilo, še veliko več podpisov dobiti, pa se to nalašč ni hotlo, — naj tudi jez temu „zgodovinskemu“ popisu dostavim iz gotovih virov košček zgodovine one prinujnice. Pravijo, da je osnoval omenjeno pismo neki majhen dohtar prava, in neki velik dohtar zdravilstva jo je stilistično „cajtal.“ Je li to tako ali ne, je vse eno; kajti za adresine kompozitêrje mi je tako malo mar kakor za predlanski sneg. Ali do-godivščina na dalje nam je bolj zanimiva, in ta je taka: adresa je ležala veliko dni v kazini za podpis naprav-ljena; al celó celó malo se je našlo podpisnikov. To viditi zgrabi načelnika turnerskega društva sveta jeza in nêse jo neki večer v „turnerkneipe“ ter navdušuje pričujoče tû nemške turnerje in pevce v podpis; al tudi tukaj ni našel pravega mesta za to; le 3 podpise je neki vjel; morale so se tedaj na več strani vse žile napeti, da ni celó po vodi splavala adresa, kateri „Pressini“ dopisnik zdaj toliko „alelujo“ poje! Naj bravci „Novic“ ta moj zgodovinopis tedaj primerijo s „Pressinim“ zgo-dovinarjem, kajti „čuti je treba dva zvoná, da se res-nica prav spozná!“ Tega načela se držite „Novice“ vedno, tedaj ga ne bote zabacnile tudi tukaj ne.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Še marsikaj se bode pre naredilo o opravih cesar-skih političnih gospósk, da se bojo hitreje in pro-stejše vršila. Tako — piše „Zukunft“ — misli državno ministerstvo oddati deželnim vladam nektore reči, ki jih je dozda samo opravljalo, na priliko: dovoljenja za premembo imén nežlahnih oséb, — dovoljenja za popravo in zidanje tacihih pobištév, ki se za stanovanje političnih gospósk potrebujejo, — dovoljenja remune-racij, pripomočkov in službenih posojíl političnim urad-nikom, — dovoljenja privatnih novih mostovín ali cest-nín ali podaljšanje že obstoječih do 5 let. Cesarskim okrajnim gospóskam se bode izročilo večidel tistihi opravi, ki so jih deželne vlade prevzele po razpuščenih kresijskih gosposkah. Županijam, kjer so občine

*) Celó nič! Kar „Preši“ prinesete in njima enaki listi zoper národne zadeve naše, ravno kaže, da je čast našim ljudém po njih obrekovanim biti. Vred.